

Rimvydas Strazdas **KAUNO AUKŠTESNIOJI TECHNIKOS MOKYKLA**
ELEKTROTECHNIKOS SPECIALISTŲ RENGIMAS 1920 m – 1944 m.

Aukštesniosios Technikos mokyklos oficiali įsteigimo data yra laikoma 1920 m. rugsėjo 3 d. Tuomet Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Susisiekimo ministerijos sistemoje, kuri tvarkė transporto (geležinkelių, svarbiausių sausumos kelių, vandens ir oro), pašto, telegrafo, radijo (taip pat ir radiofonijos) bei elektrotechnikos klausimus, steigiama Aukštesnioji technikos mokykla. Ministro Pirmininko Ernsto Galvanausko, kuris ėjo ir Susisiekimo ministro pareigas, įsakymu paskiriamas šios mokyklos vedėjas (direktorius). Juo tapo inžinierius-technologas Julijonas Gravrogas 1915 metais baigęs Sankt-Peterburgo technologijos institutą. 1920 metais jis sugrįžo iš Rusijos, kur Bolognojės mieste dirbo geležinkelio technikos mokyklos direktoriumi. Jam buvo pavesta paruošti mokyklos įstatus, bet jie dėl žinybinių ginčų tarp Švietimo ir Susisiekimo ministerijų ilgai liko oficialiai nepatvirtinti, nors jais remiantis ir buvo dirbama. Pirmieji įstatai buvo pavadinti: „Susisiekimo ministerijos Technikos mokyklos įstatai“. Įstatuose buvo akcentuota, kad mokykla sieks „*gaminti teoriniai ir kiek galima praktiniai paruoštus žmones, tinkamus eiti ministerijos įstaigose kelių technikų, mechanikos technikų ir elektros technikų pareigas*“. Tačiau pradžia buvo nelengva.

Skiriant vedėją, buvo nurodyta mokyklai panaudoti Vilniaus (caro laikų) geležinkelių technikos mokyklos, veikusios iki Pirmojo pasaulinio karo, patalpas. Jau 1920 m. rugsėjo 3 d. dienraštyje „Lietuva“ atsiranda skelbimas:

„Pirmoji Susisiekimo Ministerijos technikos mokykla. Mokykloj trys skyriai: 1) kelio technikų. 2) mechanikos technikų ir 3) elektros technikų. Kiekvieno skyriaus kursas einamas 4 metus. Iš stojančių mokyklon asmenų reikalaujama 2 progimnazijos klasių, arba tam lygaus mokslo liūdimų. Į mokyklą bus priimami ir naminio mokslo asmenys, kurie išlaikys iš 2 progimnazijos klasių kurso kvotimus. Mokykla turi aukštesniųjų mokyklų teises. Prašymus su metrika ir mokslo liūdimu siųsti antrašu: Kaunas Susisiekimo Ministerijos Kanceliarija, Mokyklos Vedėjas.“

Tačiau Technikos mokyklai dar nespėjus pilnai įsikurti numatytose patalpose, Vilnių užgrobė lenkai. Technikos mokyklai, kaip ir Vilniuje buvusioms Lietuvos vyriausybės įstaigoms skubiai teko keltis į laikinąją Lietuvos Respublikos sostinę – Kauną. 1920 m. spalio 9 d. Dienraštyje „Lietuva“ išspausdinta žinutė: „*Susisiekimo ministerijos Technikumas atkeltas į Kauną, įstojamieji kvotymai vyks spalio mėn. 25 d. Prašymai priimami kasdien Mickevičiaus g. Nr 5*“.

Kauno mieste dar stipriai jautėsi praėjusio karo pėdsakai. Steigdami Kaune techninio tipo pirmąją Lietuvoje mokyklą, organizatoriai susidūrė su daugeliu sunkumų: nebuvo tokiai mokyklai įrengti tinkamų patalpų bei mokymo priemonių, stigo lėšų. Mokykla savo veiklą pradėjo be tikslios kalendorinės datos ir be didelių iškilnių, vėlų 1920 m. rudenį, prisiglaudusi Kauno vokiečių pradžios mokykloje Vytauto prospekte. Mokslą pradėjo 26 klausytojai, didelė dalis - įvairių įstaigų darbuotojai, kurie siekė gauti atitinkamą jų pareigoms mokslo cenzą. Mokymas vyko vakarais, po darbo, kaip bendrieji technikos kursai. Iš šios grupės vėliau buvo suformuota pirmoji ATM absolventų laida - pirmieji 9 statybos specialybės technikai, baigę mokslą 1925 m.

1920 m. spalio 12 d. paskiriami 5 pirmieji Technikos mokyklos dėstytojai (mokytojai): inžinieriai K. Vasiliauskas, J. Kiškinas ir K. Žalys, fizikas K. Šakenis ir teisininkas P. Penkaitis. Jie padėjo direktoriui J. Gravrogui parengti pirmuosius mokymo planus, programas ir mokyklos nuostatus. Aptarta mokyklos paskirtis - rengti viduriniojo techniškojo išsilavinimo statybos, mechanikos ir elektrotechnikos specialistus. Pradžioje platesnio, apibendrinto profilio, kad galėtų dirbti įvairiose šalies ūkio srityse, numatant vėliau plėsti ir priartinti mokyklos statusą prie Vakarų Europos šalių panašių mokyklų – technikumų.

Mokyklos patalpos Vytauto prospekte buvo per ankštos ir kaip pažymėjo susisiekimo ministras J. Stanišauskis, neturėjo „nei mokslo kabinetų, nei laboratorijų, nei dirbtuvių“. 1921 m. rugsėjo mėnesį Aukštesnioji technikos mokykla gavo pastatą Mickevičiaus gatvėje Nr. 1. Iki tol šį pastatą, priklausiusį miestui, eksploatavo Krašto apsaugos ministerija, kuri jame buvo įrengusi karo belaisvių stovyklą. Belaisvių 1921 m. nebeliko ir ne be mokyklos vedėjo pastangų, Krašto apsaugos

ministerija nuo šio pastato atsisakė ir pasiūlė jį perduoti Aukštesniajai technikos mokyklai. Gerokai apleistas pastatas Mickevičiaus gatvėje Nr.1 perėjo Technikos mokyklos žinion ir 1922 m. vasario mėnesį, po atlikto būtiniausio pastato remonto, Technikos mokykla įsikraustė į šį pastatą.

Šiame erdvesniame pastate buvo sudarytos geresnės sąlygos į kurį persikėlus buvę vakariniai kursai virto tikrąja Aukštesniąja technikos mokykla. Čia buvo erdviau: įrengtos patalpos klasėms, pastogėje – braižykla, rūsyje – pradinio techniško praktinio mokymo patalpos su iš Jurbarko amatų mokyklos atvežtais darbo stalais ir kai kuriais prietaisais bei įrankiais. Išardoma dviejų klasių pertvara sudarė galimybę, esant reikalui, įsirengti salę. Mokslas vyko 2 pamainomis. Mokykloje dirbo 9 etatiniai dėstytojai, kiti buvo ateinantys iš gamybos ar Kauno universiteto, kuris tuo pat metu kūrėsi ir kuris dar gana ilgą laiką mokyklai leido naudotis savo laboratorijomis.

Aukštesniosios technikos mokyklos pastatas A. Mickevičiaus gatvėje Nr.1

Tarpukario atvirutė, epaveldas.lt

1923 m. pedagogų posėdžiuose buvo svarstyti mokyklos vėliavos ir uniformos klausimai. Vėliava – vienoje pusėje žaliame fone geltonos spalvos Vytis, pramonės ženklas ir raudonas užrašas: „Per mokslą į šviesią Ateitį – Aukštesnioji technikos mokykla“, kitoje pusėje - „Tegyvuoja nepriklausoma Lietuva“. Vėliavos pakraščius puošė geltoni bumbulai (frenzeliai). Norėta įvesti moksleiviams vienodą aprangą - uniformą bet priimta tik uniforminė kepuraitė su ATM ženklu.

Lietuvai atgavus Klaipėdos kraštą, o su juo ir išėjimą per Klaipėdos uostą į Baltijos jūrą ir tolimesnius pasaulinius vandenynus, jau niekam nekilo abejonių, kad būtina turėti savo profesionalius jūreivystės specialistus. Pirmieji tuo susirūpino 1923 metų pradžioje susikūrusios Lietuvos jūrininkų sąjungos nariai, kurių daugumą sudarė iš Rusijos sugrįžę carinės imperijos karo ir prekybos laivyne tarnavę aukštesnio rango jūrininkai. Jie ir pasiūlė prie Aukštesniosios technikos mokyklos įkurti Jūrų laivybos skyrių. Šį pasiūlymą palankiai priėmė Susisiekimo ministerija, kuriai Aukštesnioji technikos mokykla buvo tiesiogiai pavaldi. 1923 m. rudenį į Technikos mokyklą buvo priimti 23 jaunuoliai entuziastai, pasiryžę tapti kvalifikuotais jūrininkais (po metų jų liko tik 17). Jūrų laivybos teorijos būtiniausius mokslus dėstė sugrįžę iš Rusijos carinio jūrų laivyno specialistai: generolas T. Daukantas, kuriam taipogi buvo pavestos jūrų skyriaus globėjo pareigos, pulkininkas T.Reingardas, kapitonas A.Azguridsi, ir kapitonas A.Suipys, mokymą kuravo generolas V.Nagevičius. Buvo nutarta ATM suteikti jaunuoliams tik 2 metų teorinį parengimą o praktikai atlikti išsiųsti juos į užsienio šalį, nes Lietuva savų laivų dar neturėjo. Generolo V. Nagevičiaus iniciatyva būsimieji jūrininkai vilkėjo uniforminę aprangą: besnapės kepurės su užrašu "Jūrų mokykla" ir dvibortis juodas puspaltis su antpečiais, kuriuose išsiuvinėtas inkaras.

Pagal Lietuvos ir Suomijos susitarimą 16 būsimųjų jūrininkų buvo išsiųsti į Suomiją, G.Eriksono laivininkystės įmonę, kur užbaigę teorinį parengimą, 3 metus stažavosi plaukiodami buriniais prekybiniais laivais. 8 iš jų jaunuolių pateko stažuotis į burlaivį „Olivebank“ kiti 8 į tuo metu užkonservuotą burlaivį „Archibald Russel“, prie kurio teko gerokai pasidaruoti, kol jis vėl tiko tolimiems reisams. Su šituo burlaiviu 7 kursantai du kartus apiplaukė aplink pasaulį, tačiau vienas iš šios aštuoniukės - A.Mėlinis žuvo plaukiant per audrą pro garsųjį Horno ragą. Tai buvo pirmieji lietuviai jūrininkai apiplaukę aplink pasaulį,

Praktikos metu 2 kursantai pasiliko Naujojoje Zelandijoje, dalis jų liko dirbti Suomijoje, nes Lietuvoje jiems tinkamo darbo tuomet nebuvo. Praktiką sėkmingai baigė 10 kursantų. Ir 1928 metais, įgiję teorinę teisę dirbti laivų vadovaujančiais specialistais - kapitonais bei šturmanais, sugrįžo į Lietuvą. Visi jie siekė tolesnio profesinio tobulėjimo ir Technikos mokyklos pastangomis buvo pasiųsti į aukštojo mokslo studijas į Abo Jūrų ir navigacijos institutą Turku mieste Suomijoje. 1930 m. sėkmingai išlaikę egzaminus, iš ten grįžo jau 10 diplomuotų jūrininkų. Kad taptų laivų kapitonais, jiems dar reikėjo stažuotis dirbant šturmanais.

Daug pastangų ir laiko reikėjo pirmiesiems Lietuvos profesionaliesiems jūrininkams norint tapti tolimojo plaukiojimo kapitonais. Iki 1935 metų dauguma jų negavo oficialių jūrų kapitonų diplomų. Įsigijus savų prekybos laivų ir Vyriausybei priėmus naują Lietuvos prekybos laivyno įstatymą, padėtis pasikeitė. AB "Lietuvos Baltijos Loidas" vadovai savo laivų vadovybes stengėsi sudaryti tik iš lietuvių jūrininkų.

Kauno ATM jūrininkų skyrius 1925 metais.

Kairėje stovi P.Šuipys, centre Gen. V.Nagevičius, šalia jo mokyklos direktorius J. Gravrogkas

Tas nedidelis būrelis jaunuolių, pradėjęs savo jūreivišką kelią Kaune, Aukštesniosios Technikos mokyklos Jūrų skyriuje, vėliau tapo tarpukario Lietuvos prekybos laivyno branduoliu. Galima paminėti diplomuotą jūrininką B.Krištopaitį, kuris 1932 m. rudenį buvo paskirtas ledlaužio „Perkūnas“ šturmanu, kuriame įgijo jūrų kapitono kvalifikaciją ir vadovavo laivams „Maistas“ (1936 m.), „Marijampolė“ (1937 – 1938 m.) ir „Kaunas“. Analogiškai laivui "Panevėžiui" vadovavo kapitonas F. Marcinkus, "Šiauliams" – B. Monkevičius, "Kretingai" – E. Sliesoraitis, "Marijampolei" – J. Kaminskas, uosto locmanais dirbo M. Limba ir V. Babarskas. Jei ne karo

šmėkla, pakibusi virš Europos, būtų ir toliau stiprėjęs Lietuvos prekybos laivynas, būtų sugrįžę namo bent kelio dešimtys kitų užsienyje jūreivystės mokslus baigusių jaunuolių.

1925 metais, bendromis Lietuvos jūrininkų sąjungos ir Aukštesniosios Technikos mokyklos pastangomis buvo parengtas Jūrininkų mokyklos, kuri turėtų būti perkelta į Klaipėdą, projektas. Susisiekimo ministerijai pasiūlyta nupirkti mokomąjį burlaivį, kuriuo plaukiotų šios mokyklos mokiniai. Galutinį sprendimą turėjo priimti Ministrų kabinetas. Įvertinęs tai, kad trūksta specialistų, išmanančių jūrų mokslus, mokslo priemonių ir stokojama lėšų tokiam rimtam projektui įgyvendinti, Ministrų kabinetas nutarė jūrininkų mokyklos Lietuvoje nesteigti, o jūrininkus rengti užsienyje teikiant jiems valstybės stipendijas.

Aukštesniosios technikos mokyklos moksleiviams buvo numatytos stipendijos (100 Lt/mėn.), kurias gaudavo apie 15 % neturtingų, gerai besimokančių mokinių. Panašų skaičių Pedagogų Taryba atleisdavo nuo mokesčio už mokslą. Nuo mokesčio taip pat buvo atleidžiami nepriklausomybės kovų savanorių bei švietimo darbuotojų vaikai.

Dėstytojo L. Gimbuto ir dirbtuvių vedėjo J. Andriūno iniciatyva 1927 m. buvo sukurta draugija Aukštesniosios technikos mokyklos neturtingiems moksleiviams šelpti. Draugijos veikla įteisinta 1928 m. įregistravus draugijos įstatus. Prie šių dėstytojų pirminio 4700 Lt įnašo kiti dėstytojai kas mėnesį pridėdavo apie 1% nuo gaunamo atlyginimo sumos. Tai sudarė nuolat pasipildantį fondą, iš kurio neturtingiems arba nelaimės ištiktiems moksleiviams skirdavo pašalpas, paskolas ar stipendijas (25 Lt/mėn), kurias vėliau, jau dirbdami, moksleiviai grąžindavo. Šalpos draugija veikė iki 2-ojo Pasaulinio karo pradžios.

Ilgą laiką dėl tarpžinybinių ginčų mokyklos įstatai nebuvo patvirtinti. Pagaliau, 1925m. lapkričio 16 d. Ministrų Kabinetas patvirtino Aukštesniosios technikos mokyklos įstatymo projektą, kuriuo Technikos mokyklai buvo nustatomi: statybos skyrius su architektūros ir susisiekimo poskyriais, mechanikos skyrius su mašinų technikos ir technologijos poskyriais, ir elektrotechnikos skyrius. Į mokyklą priimami vyrai, kurie turi 6 gimnazijos klasių arba kitų lygių mokyklų mokslo cenzą, nuo 15 iki 25 m. ir ne jaunesni kaip 15 m. amžiaus. Visam teorijos ir praktikos mokslui buvo skiriama 3,5 metų. Baigusieji mokyklą, kurie norės įgyti techniko laipsnį, turės atlikti ne mažiau kaip vienerių metų praktiką savo specialybėje, pristatyti mokyklos direkcijai tos praktikos ataskaitą ir apginti ją komisijoje, kuri spręs apie diplomo išdavimą. Tos komisijos sprendimą dar turės patvirtinti pedagogų taryba. Baigę statybos skyrių, galės gauti statybos techniko laipsnį, technikos skyrių - technikos mechaniko laipsnį ir elektrotechnikos skyrių - elektrotechniko laipsnį.

Pirmieji 9 statybos technikai mokslus baigė 1925 m. 1926 m. išleista pirmoji mechanikos specialistų laida. Nuo 1925m. pradėta rengti elektrotechnikos specialistus ir 1929 m. išleista pirmoji technikų elektrikų laida. Pastarieji buvo labai laukiami naujai statomoje Petrašiūnų šiluminėje elektrinėje ir sparčiai plečiamų elektros tinklų statybose. Naujose patalpose vystėsi ir tobulėjo mokymo procesas.

Aukštesnioji technikos mokykla, įstojimo ir mokymosi joje sąlygos bei reikalavimai besimokantiems ir galimybės baigus mokyklą gauti atitinkamą darbą domino Lietuvos gyventojus. Kad patenkinti šį domėjimąsi, mokyklos direktorius J. Gravrogas 1928m. birželio mėn. dienraštyje „Lietuvos Aidas“ paskelbė šią informaciją:

„Pastaruoju laiku Aukštesniosios Technikos Mokyklos administracija gauna daug užklausimų apie šios mokyklos tikslą, mokymo įstaigas, įstojimo sąlygas ir t.t. Todėl čionai apie tą mokyklą kiek painformuosime.

Prisitaikydama prie mūsų žemės ūkio ir smulkios pramonės krašto, kur kasdieniniai technikos darbai yra daugiausia smulkūs, mokykla pasistatė, sau tikslą ne tiek ruošti inžinierių padėjėjus kiek teikti savo auklėtiniais atitinkamos specialybės užbaigtų žinių, kurių. pakaktų savarankiškai smulkesnius darbus vykdant.

Mokslas mokykloje yra suskirstytas į elektrotechnikos, statybos ir mechanikos skyrius. Pastarųjų dviejų skyrių mokslo planas sudarytas vadovaujantis tą mintimi, jog mums reikalingi ne tik technikai-valdininkai (geležinkeliams, plantams, valdiškoms dirbtuvėms ir t.t.) bet ir technikai

veikėjai, kurie vykdytų mūsų miestų statybą, kurie plėtotų mūsų pramonę. Prisilaikant tos minties statybos skyrius suskirstytas į susisiekimo ir architektūros, o mechanikos - į mašinų techniką ir technologijos poskyrius. Dėl mokyklos rūmo ankštumo ši mintis nėra dar iš tikrųjų pilnai vykdoma: tuo tarpu funkcionuoja tik pirmieji nurodytų poskyrių, kurie duoda mums technikus - valdininkus, o architektūros ir technologijos poskyriai, kurie turėtų duoti mūsų statybos ir pramonės iniciatorius ir skatintojus, lieka tuo tarpu, tik popieriuje.

Technikos žinios negali būti suteiktos vien klasių pamokomis. Vokietijoje iš stojančių į technikumus visų pirma reikalaujama tam tikro praktikos stažo. Vokiečių stambioji pramonė, suinteresuotoji gerų technikų ruošimu duoda progos užsiimti tokia praktika. Kadangi mūsų sąlygomis reikalauti iš stojančiųjų į mokyklą praktikos stažo nėra galima, tai pirmučiausias mokyklos rūpestis, kuriant savo įstaigas, buvo dirbtuvių steigimas. Dabar dirbtuvių, šaltkalvių, mechanikos ir mašinų skyrius, o taip pat karštasis cechasis su aštuonių žaizdrių kalve ir špižio liejykla įrengti. Ir bendrai mokykla tuo tarpu didžiausią dėmesį kreipia į dirbtuvių įrengimą, kadangi dirbtuvės turi mechanikams ir elektrotechnikams pakeisti tą priešmokyklinį praktikos stažą, kuris yra reikalaujamas Vokietijos technikuose.

Bet turėdama vien tik dirbtuves, mokykla vis dėlto dar negalėtų normaliai funkcionuoti ir teikti savo auklėtiniams reikiamų technikos žinių: technikui negana išmokti dirbtuvėse amato pradų, jisai turi dar atlikti tam tikrus laboratorinius darbus, kad susipažintų su medžiagų technikinėmis ypatybėmis ir su variklių darbo veiksniais. Laboratoriniams darbams atlikti mokiniai siunčiami į universitetą, kadangi mokykla kalbamų laboratorijų neturi.

Į mokyklą stoja berniukai su 4-rių gimnazijos klasių cenzu ir mokosi, technikos mokykloje penkeris metus. Kadangi paprastai stojančiųjų yra daugiau, nekaip galima priimti, tai stojantiems daromi lietuvių kalbos ir matematikos 4-rių gimnazijos klasių kurso egzaminai...”

Praktinio mokymo dirbtuvės

Per 1925 – 1929 m. laikotarpį, Karmelitų (dabar Karaliaus Mindaugo prospekto) ir Kalėjimo gatvių kampe buvo pastatytos praktinio mokymo dirbtuvės su patalpomis metalų apdirbimo darbams, kalve, 25 kW galios elektros stotele, stalių dirbtuve ir laboratorijų patalpomis. Pradėtos kurti pirmosios laboratorijos: fizikos, chemijos, elektrometrijos, elektros mašinų. Visa dirbtuvių bei laboratorijų įranga sumontuota praktikos vadovų – meistrų, dėstytojų ir moksleivių jėgomis. Priestate, esančiame šalia mokyklos pastato įrengta patalpa bendrabučiui ir auditorijoms.

Elektros stotelė, naudota laboratorinių darbų atlikimui, karo metais, sugriovus miesto elektrines, teikė apšvietimą Technikos mokyklai, pagelbėdavo ir netoliese esančiai duonos kepyklai. Dirbtuvėse, greta programinių praktikos darbų, moksleiviai gamino ir būtiniausias mokymo priemones laboratorijoms bei kabinetams – pvz., pastatų konstrukcijų braižybos bei piešimo darbams skirtų geometrinių kūnų mediniai modeliai dar yra naudojami iki šių dienų.

Elektrometrijos laboratorijoje, sutarus su Matų ir saikų inspekcija, vadovaujant dėstytojo V.Petraičio, moksleiviai keletą metų atlikinėjo elektros skaitiklių patikros paslaugas miesto gyventojams. Šiomis paslaugomis buvo uždirbamos papildomos lėšos laboratorijų įrangai ir šiek tiek moksleivių asmeninėms pajamoms.

Kaune ir Klaipėdoje pradėjus statyti automatines telefono stotis, ypač susirūpinta mokinių rengimu darbui jose. Didelis darbo krūvis tenka telesusisiekimo (silpnų srovių) laboratorijai, kuri pradėta komplektuoti Kauno pašto viršininko, buvusio ATM dėstytojo P. Stanaičio dėka gautais iš Pašto valdybos telefono aparatais, jų sudedamosiomis dalimis ir praktikos darbams perduota ir sumontuota ATM vidaus ryšio reikalams naudota 16-kos abonentų (taškų) automatinė telefono stotelė. Tuo laiku tai buvo naujiena, kurią ATM moksleiviai naudojo ir savo praktikos darbuose. Prie laboratorijos buvo įrengta 16 „Morzės“ aparatų klasė. Joje mokiniai buvo mokomi dirbti šiais aparatais. Mokiniai praktiškai išbandydavo įvairias telefonotelegrafo centrinių darbo schemas, išmokdavo iškviesti stotį ir abonentą. Silpnųjų srovių laboratorijoje mokiniai gaudavo žinių apie pagrindinius silpnųjų srovių elektrotechnikos prietaisus.

ATM mokymo veiklą pradėjus su 3-mis pagrindinėmis išplėstinio profilio techniškomis specialybėmis – statybos, mechanikos ir elektrotechnikos, jau 1926 – 1927 m. buvo galvojama apie profesijų specializaciją. Tačiau atlikus absolventų apklausas ir įmonių atsiliepimus, tokią profesijų specializaciją mokykla pradėjo tik ketvirtajame dešimtmetyje. Tai sutapo ir su bendrojo lavinimo mokyklų mokymo reforma, kai pradinis mokymas buvo pailgintas iki 6 metų. Į ATM buvo priimami aukštesnio bendrojo išsilavinimo moksleiviai, todėl ATM mokymosi laikas buvo sutrumpintas iki 4 metų, atsirado galimybė žymiai padidinti bendrą moksleivių skaičių. Buvo nustatytas ir priimamų jaunuolių amžius – ne jaunesni kaip 15 metų. *„Aukštesnioji Technikos Mokykla nuo pat savo įsisteigimo dienos buvo užsibrėžusi ne tiek ruošti inžinierių padėjėjus, kiek teikti savo auklėtiniams iš atitinkamos specialybės žinių, kurių visai pakaktų savarankiškam tokių darbų vykdymui,“* *Rašė žurnalas „Technika ir ūkis“.*

1926 metais Kaune buvo pastatyta ir birželio mėnesį pradėjo darbą pirmoji radio stotis Lietuvoje, kuri davė pradžią miestų ir kaimų radiofikacijai. Pirmieji radio aparatai buvo brangūs, mažai kam prieinami. Atsirado poreikis iš prieinamų medžiagų patiems pasigaminti radio imtuvą. Tačiau labai trūko informacijos. Lietuvių kalba apie radiotechniką buvo išleista vos pora knygų. Jaunimas, kaip visada, imasi iniciatyvos ir ATM įsikuria radio mėgėjų būrelis. Jo pastangomis 1927 metais pradedamas leisti žurnalas „Radio mėgėjas“. Pirmasis redaktorius buvo M.Baublys, vėliau žurnalą redagavo Antanas Mildažis. Žurnale buvo spausdinama populiari informacija radio mėgėjams: kaip įsirengti lauko antena ir įžeminimą, kaip sudarytas ir kaip veikia radio imtuvas ir kaip pačiam pasigaminti detektorinį ar nesudėtingą lempinį radio imtuvą. Pateikiama informacija apie Europos radio stočių darbo diapozonus ir dagelį kitos naudingos informacijos. Paminėtinas P.Uodelio straipsnių ciklas „Elektrotechnika mėgėjams, bendros žinios“, kuriame koncentruotai ir suprantama kalba pateikiami elektrotechnikos pagrindai.

1928 m. pradžioje žurnalo leidybą perima susiformavusi Radio mėgėjų sąjunga, o nuo gegužės mėn jis tampa Savaitiniu radio žurnalu „2000 metrų“, kurį toliau leidžia Radio mėgėjų sąjunga ir redaguoja Antanas Mildažis. Žurnalo pavadinimas atitinka Kauno Radio stoties transliacijos bangos ilgį – 2000 metrų.

Trečiojo dešimtmečio antroje pusėje vystantis ir stiprėjant Lietuvos karinei aviacijai, populiarėjo ir sportinė aviacija bei sklandytuvai, ypatingai jaunimo tarpe. Neatsiliko ir Aukštesniosios technikos mokyklos studentai. 1931 m. čia įkuriama aviacijos sporto būrelis, kuriam vadovavo E.Švedrys. 1932 m. mokyklos dirbtuvėse moksleivių jėgomis buvo pastatytas pirmasis lietuviškas sklandytuvas „Technikas“, sukonstruotas elektrotechnikos skyriaus studento

Broniaus Oškinio, kuris vėliau tapo garsiu lietuviškų sklandytuvų konstruktoriumi. Iki 1940 metų mokykloje buvo sukonstruoti ir jos dirbtuvėse pagaminti 6 sklandytuvai.

1920-1929 metai mokyklai buvo augimo ir stiprėjimo metai. Pertą laiką AT M išleido penkias statybininkų, tris mechanikų ir pirmąjį elektrikų laidą. Mokyklos dėstytojų kolektyvą iš pradžių sudarė jauni daugiausia Petrogrado technikos institutų absolventai, kuriuos papildė vienas kitas Maskvos, Kijevo ir kitų Rusijos aukštųjų mokyklų auklėtiniai. Į šį Rusijos mokyklų specialistų būrį pradėjo intensyviai įsilieti kitų mokyklų absolventai tik artėjant Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečiui. Tada buvo priimti Kauno universiteto bei įvairių Vakarų Europos aukštųjų mokyklų auklėtiniai. Kauno aukštesniojoje technikos mokykloje noriai dirbo vietinio universiteto profesoriai bei dėstytojai, ir tai kėlė jos mokymo lygį, artino ją prie aukštųjų technikos mokyklų.

Kauno Aukštesniosios technikos mokyklos dėstytojai 1932 m.

Sėdi iš kairės į dešinę: prof. inž. S. Kolupaila, A. Šarka, inž. M. Spiridavičius, G. Krolis, J. Ilgūnas, doc. inž. T. Šulcas, fil. dr. M. Žilinskienė, inž. V. Petraitis, inž. J. Avižonis, gyd. J. Marcinkus, inž. J. Andriūnas, inž. V. Pauliukonis, dipl. matematikas P. Šernas, mokyklos direktorius inž. J. Graurogas, prof. inž. K. Vasiliauskas, inž. P. Stanaitis, inž. L. Gimbutas, kun. J. Latvėnas, inž. J. Kiškinas, inž. J. Galinis, inž. K. Žalys, inž. P. Valiukėnas, kap. A. Jančys, inž. V. Birutavičius, inž. V. Jakovickas, inž. J. Matyckas, inž. A. Jokimas

1935 – 1937 metais buvo pertvarkytos mokymo specializacijos: vietoj statybos skyriaus sudaryti du skyriai: architektūros ir susisiekimo (keliai ir tiltai), vietoj mechanikos skyriaus – mašinų technikos ir technologijos (pramonės mechanikų) skyriai ir nuo elektrotechnikos (stiprių srovių) atsiskiria telesusisiekimo (silpnų srovių) skyrius. 1936 m. pradėti rengti geležinkelių ėjos specialistai. Išleistos tik kelios jų grupės. Vėliau šie specialistai buvo rengiami Vilniuje.

Stiprėjant ir vystantis Lietuvos pramonei didėjo specialistų poreikis, didėjo ir moksleivių skaičius. Reikėjo naujesnių, mokyklos poreikius atitinkančių patalpų. Naujasis pastatas turėjo reprezentuoti ne tik tobulėjančią Lietuvos švietimo sistemą, bet ir pagerinti studentų darbo sąlygas, kadangi dėl patalpų trūkumo senajame pastate paskaitos vykdavo dviem pamainomis. Buvo paskelbtas konkursas Aukštesniosios technikos mokyklos rūmų projektavimui ir statybai. 1936 m. žurnalas „Technika ir Ūkis“ rašė „*Naujųjų mokyklos rūmų konkurse buvo išstatyta per 30 projektų. Penki jų buvo susisiekimo ministerijos įsigyti. (inž. Bielinskio, Kolodno, Kudoko, Kopylovo, Peldavičiaus) Mokyklos vieta – VII forto rajonas, netoliese būsimos Kauno ligoninės. Paruošiamieji darbai, galimas daiktas, bus pradėti dar šiais, 1936 metais.*“

Konkursą laimėjo ir projektą parengė Italijoje mokslus baigęs architektas, mokyklos dėstytojas dr. Stasys Kudokas. 1937 m. rugsėjo mėn. Technikos mokyklai skirtame sklype įvyko

naujųjų rūmų pamatų pašventinimo iškilmės. Prisiminimus apie pamatų šventinimo iškilmes aprašė tuometinis dėstytojas A. Šarka: „...1937 m. rugsėjo mėn. 15 d. įvyko Aukštesniosios technikos mokyklos rūmų pamatų ir vietos šventinimo iškilmės. Iškilmėse dalyvavo Ministras Pirmininkas Juozas Tūbelis, Seimo pirmininkas K.Šakenis, Susisiekimo ministras J.Stanišauskis, Krašto apsaugos ministras gen. S.Dirmantas, Susisiekimo viceministras .I.Jankevičius, VDU prorektorius prof. Pr.Jodelė ir šaulių vadas pulk. P.Saladžius, daug profesorių, mokyklos mokytojų, inžinierių, technikų ir kitų svečių. Rūmų pamatus ir vietą pašventino ir momentui pritaikytą kalbą pasakė Aukštesniosios technikos mokyklos kapelionas kun. Jurgis Latvėnas...“.

Būsimųjų mokyklos rūmų vakarinėje pusėje buvo įmūrytas į Aukštesniosios technikos mokyklos pamatus šio turinio pašventinimo aktas: *"Viešpaties metais tūkstantis devyni šimtai trisdešimt septintaisiais, atstatytos Lietuvos Valstybės dvidešimtaisiais, laisvąją Lietuvos Respubliką valdant Ekselencijai Respublikos Prezidentui dr. Antanui Smetonai, vyriausybei vadovaujant dr. Juozui Tūbeliui ir Susisiekimo ministru esant inž. Jokūbui Stanišauskui, rugsėjo mėn. 15d. laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune, Žaliakalnyje, žemiau pasirašiusiems asmenims dalyvaujant, iškilmingai pašventinami Aukštesniosios technikos mokyklos vieta ir pamatai didesnei Visagalio ir Mylimosios mūsų Tėvynės Lietuvos garbei. Tebūna šie rūmai Lietuvybės ir technikos ugdymo židiny."*

Aukštesniosios technikos mokyklos rūmų statybos darbus vykdė laimėjusi konkursą Ilgovskių firma, statybos darbus prižiūrėjo inž. S.Kudokas ir inž. J.Kiškinas, Prie šių rūmų pastatymo daug prisidėjo ir mokyklos direktorius inž. J.Gravrogas, kurio pastangų dėka Vyriausybė skyrė kreditus šiam techninės kultūros židiniui kurti. Naujojo technikos mokyklos pastato statyba užsitęsė, tačiau jau 1938 m. rugsėjo mėnesį iš senųjų mokyklos patalpų buvo pradėta kraustyti mokyklos inventorių į naujuosius rūmus. Rugsėjo mėnesio 23 d. naujuosiuose, erdviuose rūmuose iškilmingai buvo pradėtas mokslas.

Naujieji Kauno Aukštesniosios technikos mokyklos rūmai

Sužavėtas naujaisiais mokyklos rūmais, tuometinis moksleivis St.Stankevičius (1942 m. absolventas) rūmų atidarymo proga parašė šias eiles: *O Tu, brangi ir prakilni Šventove / Būk pravira ištroškusiems šviesos / ilgai, ilgai... / Jaunuolių nesibaigianti minia, lyg / marioj vilnys, / Ateis...nueis...Ir amžiais / tenenutils tavy / Mūsų dienų aidai džiaugsmingi...*

Naujieji rūmai, kartu su naujaisiais VDU klinikinės ligoninės statiniais ir aplinkiniais gyvenamaisiais kvartalais atspindi ketvirtojo dešimtmečio antrojoje pusėje paspartėjusią Kauno

miesto šiaurinės dalies plėtrą. Ant nedidelės kalvos pastatytas ATM monumentalus statinys tuo metu formuotame Kauno miesto priemiesčio tipo mažaaukščio užstatymo rajone tapo pagrindine architektūrine dominante.

Tačiau tuometėje spaudoje buvo ir nemažai kritikos dėl parinktos statybų vietos „tolimame ir mažai techniškos kultūros paliestame priemiesčio užkampyje“, taipogi netrūko ir siūlymų, kad Technikos mokyklą reikėjo statyti Aleksote, kur kartu su naująja Aleksoto mokykla, naujaisiais VDU fizikos – chemijos ir kitais jau planuojamais VDU rūmais taip pat oro uosto stotimi ir aerodromu būtų sukurtas reprezentacins Kauno miesto ansamblis.

Naujieji ATM rūmai 3 aukštų su rūsiu ir pastoge. Rūsyje įrengta drabužinė ir mokyklos žemesniųjų tarnautojų ir sargų butai, katilinė, mokinių valgykla, išlaikoma šios mokyklos neturtingiems mokiniams šelpti draugijos ir kitos antraeilės patalpos. Pirmame aukšte – mokytojų kambariai, raštinė, direktoriaus kabinetas, gydytojo kabinetas ir laukiamasis, gimnastikos salė ir dalis auditorijų. Antrame aukšte – mokinių kooperatyvai, organizacijų patalpos, iškilmių salė ir auditorijos. Trečiame aukšte – auditorijos, mažoji ir didžioji braižyklos, knygyno ir skaityklos patalpos ir visa eilė mokslo kabinetų. Pastogėse – archyvas, modelinė ir kitos antraeilės patalpos. Naujuose rūmuose mokiniai galėjo gerai tvarkytis patogiose ir erdviose patalpose. Pamokos vyko tik dienos metu – iš ryto (anksčiau, senuose rūmuose vyko iš ryto ir po pietų). Rūmuose veikė gimnastikos bei mankštos salės su dušu, kur mokintai po ilgų ir varginančių techniško mokslo dalykų, galėjo pailsėti užsiimdami sportu. Mokyklos kieme – sporto aikštelės, o žiemos metu būdavo įrengiamos čiuožyklos.

Mokiniai, be teoretiniu mokslo žinių, dar atlikdavo praktiką dirbtuvėse, įvairiose laboratorijose, mokslo kabinetuose, o vasaros atostogų metu dar ir vasaros apmokomą praktiką Kelių statybos direkcijoje, Mašinų direkcijoje, Pašto valdyboje, Kelių bei Uosto valdybose. Visuose mokyklos skyriuose mokėsi tik berniukai, išskyrus geležinkelio ėjos skyrių, kur buvo priimamos ir mergaitės (tiksliai į pirmąją laidą). Moksleiviai technikai, užbaigę mokyklos visą kursą, gaudavo susisiekimo techniko, architektūros techniko, geležinkelio mechaniko, pramonės mechaniko, telesusisiekimo techniko, elektros energijos paskirstymo techniko ir geležinkelių ėjos techniko teises bei vardą. Baigę mokslus technikai pagrinde gaudavo darbą pagal savo specialybę įvairiose Susisiekimo ministerijos žinybose.

Pirmasis ATM direktorius J.Gravrogkas, straipsnyje publikuotame, 1939 m. ATM leidinyje "Technikumas", aprašė pagrindinius technikų rengimo siekius: „*Technikas dirbdamas kasdieninį savo profesijos darbą, nesėdi biure, bet betarptai susiduria su fizinio darbo žmonėmis, kuriems jis gali daryti tos ar kitos įtakos. Jei technikas gerai nusimano savo profesijoje ir yra kultūriškai išsiugdęs, jis bus autoritetas bendradarbiams. Tokio tikslo ir privalome siekti...*”

Pradžioje ATM buvo rengiami bendrojo profilio elektrotechnikos specialistai, o nuo 1940 metų ši specialybė galutinai buvo padalinta į dvi elektrotechnikos kryptis: elektros energijos paskirstymo (elektros stiprių srovių) ir elektrinių ryšių (elektros silpnų srovių). Pokario metais elektroenergetikos specialybė, vystantis elektros energetiniam ūkiui, tapo elektros tinklų ir sistemų specialybe.

Daugelis mokyklos absolventų vėliau studijavo aukštesiose mokyklose, įgijo diplomuotų inžinierių diplomus, apsigynė mokslines disertacijas, dirbo atsakingose pareigose Lietuvos energetinės sistemos bei pramonės įmonėse, mokslinėse, mokymo ir projektavimo organizacijose.

Aukštesniosios technikos mokyklos absolventai, pagal tarpukary galiojusius Lietuvos įstatymus turėjo tokias teises:

- 1) inžinieriaus vadovaujami ir pagal inžinieriaus pasirašytą projektą vykdyti statybos mechaninių įrengimų montavimo ir jų konstrukcijų darbus;
- 2) projektuoti neviešuosius trobesius iki 2 aukštų, tokius projektus pasirašyti ir juos vykdyti;
- 3) projektuoti sijinės sistemos tiltus, ne ilgesnius kaip 20 m., išskyrus tiltus geležinkeliuose, tokius projektus pasirašyti ir juos vykdyti;
- 4) projektuoti hidrotechninius įrengimus upėse, kur baseino plotas ne didesnis kaip 1200 kv.km., ir užtvankos ne didesnės kaip trys metrai, - tokius projektus pasirašyti ir juos vykdyti;

- 5) savarankiškai vykdyti matavimo darbus ir sustatinėti planus, išskyrus trianguliaciją ir miestų matavimus;
- 6) projektuoti žemės ūkio melioracijos darbus, tokius projektus pasirašyti ir juos vykdyti;
- 7) projektuoti mechaninius ir dirbtuvių įrengimus, kurių galingumas ne didesnis, kaip 100AJ, tokius projektus pasirašyti ir juos vykdyti;
- 8) projektuoti žemos įtampos elektrotechnikos įrenginius, kurių galingumas ne didesnis kaip 75 kW, tokius projektus pasirašyti ir juos vykdyti;
- 9) vadovauti tokių pastatų ir technikikių įmonių eksploatacijai, kur viešojo saugumo ir kiti įstatymai nereikalauja inžinieriaus priežiūros;
- 10) eiti žemesniose technikos ir amatų mokyklose technikos disciplinų mokytojų pareigas.

Tarpukario Lietuvoje, šalia Lietuvos Inžinierių draugijos, egzistavo ir Lietuvos Technikų draugija, kurios pagrindą sudarė baigusieji Kauno Aukštesniąją technikos mokyklą. Šios draugijos administracija bazavosi senajame ATM pastate:

„Lietuvos Technikų draugijos nariams,

Draugijos narius visais reikalais prašome kreiptis šiuo adresu: Kaunas, Mickevičiaus g-vė Nr. 1. Ten telpa draugijos būstas ir knygynas, kuris veikia penktadieniais.“ 1939 m. rašė „Technika ir Ūkis“.

Šiame žurnale taipogi pateikta informaciją, kad 1938 metų gegužės mėn. Kaune įvyko gausus Lietuvos Technikų draugijos narių suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir suvažiavimą sveikino Lietuvos Inžinierių ir Architektų draugijos, Krašto statybos komiteto ir korporacijos „Plienai“ atstovai. Nuoširdūs sveikinimai gauti iš Aukštesniosios Technikos mokyklos direktoriaus inžinieriaus J. Gravrogko. Suvažiavime buvo gyvai svarstyti įvairūs technikos ir profesiniai klausimai. Taip pat nutarta glaudžiau bendradarbiauti su Lietuvos Inžinierių ir Architektų draugija ir prisidėti straipsniais prie žurnalo „Technika ir Ūkis“. Nuo 1940 metų Lietuvos Technikų draugija tapo „Baigusių aukštesnį technikos mokslą draugija.

1940 m. gegužės mėnesį Kaune vykusio Draugijos baigusiųjų aukštesnįjį technikos mokslą metiniame visuotiniame suvažiavime buvo iškeltas Kauno Aukštesniąją technikos mokyklos absolventams suteikiamo vardo klausimą. Buvo teigiama, kad baigusiems ATM suteikiamas techniko vardas visai netinka šios mokyklos lygiui ir išsilavinimo laipsniui apibūdinti ir nėra suderintas su Vakarų Europos tokio pat laipsnio mokyklų teikiamu vardu. Vakarų Europoje baigusiems mokyklas tolygias Kauno Aukštesniąjai technikos mokyklai, suteikiamas inžinieriaus vardas, o baigusiems aukštąsias technikos mokyklas (universitetus), suteikiamas diplomuoto inžinieriaus vardas. Lietuvos studentai, baigusieji aukštesnįjį technikos mokslą užsienyje, irgi gaudavo inžinieriaus vardą ir tuo vardu buvo Lietuvoje vadinami. ATM absolventams suteikiamas vardas yra nesulygintas su vardu, tų pat mokslų Vakarų Europoje, dėl to dažnai nesigaudavo normalaus bendradarbiavimo su analogiškais užsienio specialistais ir kildavo įvairių nesusipratimų. Taipogi taip buvo kompromituojamas prieš užsienio šalis Lietuvos aukštesniojo technikos mokslo lygis.

Todėl šis suvažiavimas nutarė įteikti Vyriausybei motyvuotą memorandumą, kuriame būtų teigiama, kad baigusiems aukštąjį technikos mokslą turi būti suteikiamas diplomuoto inžinieriaus vardas, o Kauno ATM baigusiems turi būti suteikiamas inžinieriaus vardas. Suvažiavimas taipogi Kreipėsi į Lietuvos Vyriausybę su prašymu Įsteigti Technikos Rūmus, kurie spręstų technikos problemas, nustatinėtų technikikos normas, standartizuotų technikos gaminius ir jungtų įvairių technikos sričių specialistus, bei išleistų amatų verslo ir statybos įstatymus, kurie apsaugotų amatų verslo teises, atitiktų esamas Lietuvos sąlygas ir tiksliau tvarkytų krašto statybą ir urbanistiką.

Tačiau po mėnesio, 1940 metų birželio mėnesį Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Visos draugijos ir organizacijos, išskyrus komunistines tapo uždarytos ir likviduotos. Uždaryti visi Lietuviški spaudos organai, taipogi net ir techniški. Viskas kas iki to buvo suplanuota ir projektuota žlugo. Pasikeitus valstybinei santvarkai, naujos sovietinės vyriausybės nutarimu ATM buvo padidintas moksleivių skaičius, nauji moksleiviai priimami ir visai be stojamųjų egzaminų, ypač sureikšmintą komjaunimo organizacijos ir VKP(b) partijos įtaka mokyklos vidaus gyvenime. Direktorius profesorius J.Gravrogkas perėjo dirbti į Vytauto Didžiojo universitetą. ATM

direktoriumi paskirtas iš Lietuvos kariuomenės atleistas geodezijos ir topografijos specialistas pulkininkas Antanas Krikščiūnas, kuriam teko sunkus 2-jų okupacijų pasikeitimo laikotarpis, stipriai sukrėtęs dėstytojų kolektyvą ir mokyklos veiklą, pakirtęs paties direktoriaus sveikatą.

1941 m. rudenį ATM rūmuose vokiečių okupacinei administracijai įkūrus karo ligoninę, Aukštesnioji technikos mokykla buvo evakuota į senąsias patalpas Mickevičiaus gatvėje. Mokymo priemonių bei įrengimų perkraustymas padarė didelių praradimų mokyklai, sutrikdė mokymo procesą. 1942 metais, mirus mokyklos direktoriui A.Krikščiūnui, šios pareigos pavestos jo pavaduotojui, buvusiam Lietuvos aviacijos pulkininkui inžinieriui. Antanui Gaveliui, kurį absolventai bei buvę bendradarbiai prisimena kaip nepaprastai darbštų ir rūpestingą mokyklos vadovą. A.Gaveliui teko vadovauti mokyklai tokiu laikotarpiu, kai reikėjo patiems pasirūpinti bei pasigaminti ir kuro mokyklai, ir maisto mokyklos valgyklai.

Vyresnieji moksleiviai dažnai būdavo sulaikomi okupacinės valdžios patrulių, mobilizuojami ir siunčiami į privalomų darbų stovyklas karo reikalams. Direktorius A.Gavelis visais oficialiai galimais būdais stengėsi išlaikyti moksleivius, kad jie galėtų pabaigti mokslą ir, kaip rašė savo prisiminimuose apie 1944 m. laikotarpį absolventas Kęstutis Bacevičius, *"...nenuilstančio direktoriaus A.Gavelio rūpesčiu bent minimalus mokinių skaičius mokykloje buvo išsaugotas ir net oficialiai uždarytos mokyklos sąlygomis mokymas vyko"*. Dėstytojai, nors gaudami labai menką atlyginimą, pasišventusiai dirbo ir išleido gerai parengtus specialistus.

Karui baigiantis, vykstant frontų kaitai ir sugrįžus sovietinei valdžiai, nemažą dalį vyresniųjų kursų moksleivių palietė mobilizacijos: vieni išėjo į frontą, kiti - į rezistencinius būrius. 1942 - 1946 m. laidos akivaizdžiai tapo mažos. Dėstytojai taip pat neišvengė persekiojimo, tremčių, arešto, atleidimų ir emigracijos. Per 1941 m. fronto pasikeitimus Kauno sukilime dalyvavę į mokyklą, kaip ir į gyvenimą, nesugrįžo dėstytojas J.Milvydas, moksleivis V.Sinkevičius. 1941 m. į Sibirą ištremtas vokiečių kalbos dėstytojas A.Česevičius, kalėjimų kančias perėjo fizikos dėstytojas, buvęs Švietimo ministras K.Šakenis, iš įkalinimo vietų taip ir negrįžo įmonių vadybos specialistas V.Graičiūnas, net 7 metus kalėjo Lietuvos istoriją (TSRS istorijai skirtose pamokose) dėščiusi S.Akundavičiūtė. 1944 m. į rezistencinę veiklą įsitraukė moksleiviai: Petras Bartkus, Kazimieras Pyplys, Vytautas Stašaitis, Nina Nausėdaitė, Zigmas Stanelka. Jie nusipelnė pagarbos savo pasiaukojimu ir didele meile Tėvynei.

Mokyklos absolventai su didele pagarba prisimena buvusius mokyklos dėstytojus, kurių dalis dėstė ir Kauno Vytauto Didžiojo universitete, tai V.Petraitis, Vl.Jakovickas, B.Garšva, J.Zdanys, J.Kaunas, L.Rašauskienė, M.Staškevičius, Spiridavičius, F.Karazija, Rostkauskas, N.Milenskis, V.Graičiūnas.

Visoje Lietuvoje prisimenami ir gerbiami mokyklos absolventai kaip: Romualdas Trečiokas (1938 m.), ilgametis Energijos realizavimo įmonės vyriausiasis inžinierius; Mečislovas Bartkevičius (1938 m.), ilgametis KPI ir Kauno politechnikumo dėstytojas, respublikinės premijos laureatas; Juozas Puodžiūnas (1939 m.), Panevėžio elektros tinklų vyriausiasis inžinierius; Teodoras Bitinas (1939 m.) Energetinių statybų vadovas; Romualdas Chomskis (1941 m.) ilgametis KPI prorektorius; Serafinas Andriušis (1943m.) Alytaus elektros tinklų vyriausiasis inžinierius, Kauno elektros tinklų GTS viršininkas; Kostas Riekumas (1944 m.) Klaipėdos elektros tinklų vyriausiasis inžinierius; taipogi Justinas Nekrašas ir Algirdas Stumbras ilgus metus vadovavę Lietuvos energetinei sistemai, ir daugelis kitų.

PRIEDAS:

Kauno Aukštesniosios technikos mokyklos Elektrotechnikos specialybės (1929-1939m) ir Elektroenergetikos specialybės (1940 m.-1944 m.) absolventai:

1929 m.

1.Abukauskas Petras, 2.Bertulis Viktoras, 3.Grigas Domas, 4.Seliokas Vincas, 5.Stankevičius Vladas, 6.Valodka Stasys

1930 m.

1. Dundulis Jonas, 2.Einoris Balys, 3.Kaunas Vitalius, 4.Mackevičius Tadas, 5.Makauskas Jonas, 6.Misiūnas Zenonas, 7.Taleikis Viktoras, 8.Vaitiekūnas Zenonas, 9.Veikšna Kajetonas, 10.Vilemas Vincas.

1931m.

1.Gasiliūnas Ignas, 2.Gasperavičius Pranas, 3.Juška Albinas, 4.Kiaunė Vladas, 5.Kuolas Pranas, 6.Lamauskas Andrius, 7.Legas Jonas, 8.Lukošiūnas Pranas, 9.Merfeldas Stasys, 10.Paulėnas Julius, 11.Petrulis Kęstutis, 12. Sitnikas Viktoras, 13.Skvarčinskas Jonas, 14.Strigūnas Aleksas, 15.Šatraitis Albinas, 16.Urlikas Kazys, 17.Valikėnas Jonas, 18.Vieta Juozas, 19.Vilimavičius Adolfas, 20.Vilniškis Kazys.

1932 m.

1.Breneizeris Evaldas, 2.Dlugoberskis Vladas, 3.Juodakis Stepas, 4.Morkūnas Aleksandras, 5.Paškevičius Justas, 6.Puidokas Alfonsas, 7.Šteinbacheris Artūras, 8.Vitas Jonas, 9.Vitkūnas Justas, 10.Zyzas Vytautas.

1933 m.

1.Butkevičius Vladas, 2.Chmieliauskas Algirdas, 3.Neimanas Liudvikas, 4.Oškinis Bronius, 5.Plukas Vladas, 6.Raščius Juozas, 7.Sadauskas Tadas.

1934 m.

1. Abromavičius Petras, 2.Arštikaitis Antanas, 3.Gaina Jonas, 4.Grižas Stanislovas, 5.Lungys Benediktas, 6.Pabiržis Alfonsas, 7.Petrauskas Julius, 8.Stravinskas Petras, 9.Špėderis Valdemaras

1935 m.

1.Abramavičius Mečys, 2.Bartininkaitis Vladas, 3.Brilingeris Adolfas, 4.Čelkys Jokūbas, 5.Černiukas Viktoras, 6.Černiauskas Juozas, 7.Herbstas Maksimilijonas, 8.Juška Jokimas, 9.Petrauskas Henrikas, 10.Ruibys Kazys, 11.Sinkevičius Eduardas, 12.Virkutis Pranas.

1936 m.

1.Augas Ignas, 2.Davidavičius Eduardas, 3.Dikšas Vincas, 4.Genevičius Juozas, 5.Jakelaitis Kazys, 6.Janavičius Aleksas, 7.Jonaitis Alfonsas, 8.Meškauskas Leonas, 9.Radzevičius Valerijonas, 10.Truncė Kazys.

1937 m.

1.Blinstrubas Henrikas, 2.Eidukynas Stasys, 3.Jackevičius Benediktas, 4.Jakubanecas Levas, 5.Kavaliukas Adomas, 6.Paškevičius Antanas, 7.Petraitis Petras, 8.Snarskis Bronius, 9.Synušas Adomas.

1938 m.

1.Bekarevičius Nikalojus, 2.Bimbiniš Alfonsas, 3.Biošėvas Valėjus, 4.Bortkevičius Mečislovas, 5.Deksnys Juozas, 6.Deveikis Juozas, 7.Jankauskas Leonardas. 8.Kiršlys Povilas, 9.Leipus Leonas, 10.Ruibys Petras, 11.Sakalas Juozas, 12.Sipavičius Eugenijus, 13.Stankevičius Marijonas, 14.Stulgaitis Vladas, 15.Trečiokas Romualdas.

1939 m.

1.Baranauskas Kazys, 2.Bitinas Teodoras, 3.Čelka Adomas, 4.Grinas Seikas, 5.Gylis Vladas, 6.Liutcau Mykolas, 7.Mečkauskas Tadas, 8.Melešis Stasys, 9.Miliūnas Vytautas, 10.Petrauskas Juozas, 11.Petrauskas Zigmas, 12.Puodžiūnas Juozas, 13.Saurazas Zigmas, 14.Valiūnas-Valavičius Jonas Kęstutis, 15.Žvirėla Romualdas

1940 m.

1.Bederis Leizeris, 2.Keliuotis Povilas, 3.Mastautas Česlovas, 4.Meškauskas Viktoras, 5.Moisiejevas Leonas, 6.Rožėnas Šolomas, 7.Staknys Eduardas, 8.Statkus Algirdas, 9.Sternbergas

Henrkas, 10.Zavackas Juozas

1941 m.

1.Amolevičius Česlovas, 2.Chomskis Romualdas, 3.Dabkus Kazys, 4.Duoba Juozas Kęstutis, 5.Kemėšis Laurynas, 6.Ketvirtis Antanas, 7.Kuizinas Stasys, 8.Martinka Napoleonas, 9.Paulauskas Mečys, 10.Putčė Adolfas, 11.Sapijauskas Pranas, 12.Steikūnas Juozas, 13.Vildė Otonas, 14.Žitkevičius Eduardas

1942 m.

1.Ališauskas Vincas, 2.Bioševas Arkadijus, 3.Biržietis Povilas, 4.Butvilas Viktoras, 5.Grybauskas Stasys, 6.Jarušauskas Petras, 7.Jasinskas Jonas, 8.Jasiūnas Edmundas, 9.Jodinskas Adomas, 10.Makauskas Mečys, 11.Mykolaitis Liudas, 12.Ostasevičius Kazys, 13.Panikas Juozas, 14.Slavinskas Antanas, 15.Šimaitis Viktoras.

1943 m.

1.Andriušis Serafinas, 2.Fedaravičius Viktoras, 3.Ilgūnas Mykolas, 4.Motiejūnas Sigurdas, 5.Šarakauskas Marijonas

1944 m.

1.Česnakavičius Vytautas, 2.Meškauskas Mykolas, 3.Rymeikis Juozas, 4.Noskovas Vladas, 5.Riekumas Kostas, 6.Miliūnas Kęstutis, 7.Makauskas Viktoras.

Kauno Aukštesniosios Technikos mokyklos (Kauno Politechnikumo) Elektrotechninių specialybių absolventų sąrašus parengė, KATM aprašymą koregavo ir papildė I.Kriščiukaitienė ir D.Kriščiukaitis 1945 m. absolventas. Kauno kolegijos muziejus.

– O –

Medžiagą Kauno Aukštesniosios Technikos mokyklos 1920 – 1944 metų istorijos aprašymui surinko ir tekstą pristatymui parengė Rimvydas Strazdas